

Rakt av vanlukku, men:

Einsamøll í sorgini

Triggir føroyingar vóru við norskum trolara, sum gekk burtur í oktober mánaði í fjør, og ein teirra kom ikki aftur. Hóast familjurnar høvdu brúk fyri kreppuhjálpi, vóru familjurnar sleptar upp á fjall. M.a. hesin tilburður er orsøkin til, at Reyði Krossur nú fer at útbúgva fólk kring landið til at veita sálarliga fyrstuhjálpi

**Orð: Dagny
Myndir: Kalmar**

Tað kom als ikki Hansu Johannesen til hugs, at nakað óvanligt var á ferð, tá svágur hennara stóð uttan fyri hurðina, áðrenn klokkan var sjei ein morgun í fjør heyst.

Hon bæð børnini fara at lata upp, og fór inn í køkin at seta morgunmatin á borðið. Ørindini hjá svágrinum henda morgunin var at siga Hansu frá, at norsk bátur, sum maður hennara var við, var gingin burtur í Barentshavinum.

Teir vóru triggir føroyingar, sum vóru farnir við norska bátinum, men bert tveir teirra sluppu frá vanlukkuni við lívinum.

Avleiðingarnar

Frá tí degi er tilveran hjá teimum broytt fullkomiliga. Einku er, sum tað var áður, og familjurnar eru ógvuliga merktar av hendingini, bæði sálarliga og líkamliga, umframt at broyttu figgarligu viðurskiftini hava elvt til trupulleikar, tá arbeiðsgrundarlagið varð at kalla tíkið burtur, orsakað av vanlukkuni.

Flestu avleiðingarnar aftaná vanlukkuna kundu verið umginginir, um eitt hjálparlið var til, sum kundi stuðlað kreppuraktum familjum, sum í hesum føri.

Tað vísti seg nevnliga, at eingin myndugleiki setti seg í samband við tey kreppuraktu. Tey vóru fullkomiliga slept upp á fjall. Sjálf kundu tey einki gera í fyrstuni, av tí at skelkandi hendingarnar ikki gjørdur tey fór fyrri at gera tað, sum varð neyðugt fyrri at fóta sær.

- Eingin kom okkum til hjálpar, og sjálf megnaðu vit als ikki at greiða allar tær fløkjur, sum stóðust av tilburðinum, sigur Johannesen.

At liva við sorgini

Nógvar og truplar lótur hava verið gerandiskostur hjá familjunum, og Hansa Johannesen sigur, at hon ikki var vís í, at maður og beiggi hennara vóru á lívi, fyrr enn teir komu til Føroya, tveir dagar eftir tilburðin.

Síðani kom sorgin, at maðurin hjá bestu vinkonuni ikki kom aftur, og tað er tað torførasta at liva við nú, umframt alt tað, sum familjurnar stríðast við at fáa skil á í dag.

- Høvdu vit fingið kreppuhjálpi beinanvegin, so hevði vanlukkan ikki verið so torfør at liva við, heldur Hansa Johannesen.

Í veruleikanum vistu tey als ikki, hvønn tørv tey høvdu, og eingin leitaði til teirra at spyrja heldur. Familjan royndi at verða um tey kreppuraktu, so tey ikki skuldu kenna seg einsa-

møll, men heldur ikki familjan visti, hvat var til at taka.

- Tá tú verður fyrri slíkum, veitst tú als ikki, hvussu tú skal venda tær. Tað eru so nógvir tankar og ósøgd orð, sum óroga og ørkymla, og tú hevur als ikki orku at gera nakað ítøkiligt við støðuna.

Ongin hjálpi at fáa

32 ára gamli Johannesen Johannesen hevur verið sjómaður, síðani hann var 14 ára gamal, og Martin Olsen, sum nú er 27 ár, hevur eisini verið sjómaður, síðani hann fór úr skúlanum.

Øll hesi árinu hava teir verið limir í Vanlukkutryggingini, sum er lógarkravd trygging.

Orsøkin til, at teir fóru við norskum fiskiskipi, var vónin um betri hýru, tí fiskaprisirnir í Føroyum vóru so vánaligir.

Teir vóru tí báðir trygg-

aðir í Føroyum, umframt í norskum felag, tá vanlukkan hendi.

Eina viku eftir, at teir komu heimaftur, fóru teir á Vanlukkutryggingina at vita, um nøkur hjálpi var at fáa.

- Móttøkan á Vanlukkutryggingini var ógvuliga køld. Vit fingur bert at vita, at har skuldu vit ikki vænta okkum nakra hjálpi, sigur Johannesen.

- Eitt var, at vit ikki kundu fáa hjálpi, men hevði stovnurin hjálpt okkum við ráðgeving, og kanska vent sær til tryggingarfelagið í Norøgi fyrri okkum, so høvdu vit ikki havt kensluna av, at teir einki vildu hava við okkum at gera.

- Vit hava gildið tryggingina øll árinu, men enn ikki óteljandi telefonsamrøður, sum vit hava ført við Noreg, vóru vit spardir fyrri.

Hjálpin kom væl við

Úrslitið hjá familjunum, eftir at hava verið á øllum stovnum og feløgum, sum tey hava samskipti við, varð, at Martin Olsen og Johannesen fingur dagpening í 20 vikur, og ískoyti frá Fiskimannafelagnum upp til minstuløn.

Kaj Kallsberg, kommunulækni og Óli Jacobsen, formaður í Fiskimannafelagnum, hava hjálpt familjunum at fóta sær aftur. Høvdu teir ikki verið so hjálpsamir, vita tey als ikki, hvussu hevði verið vorðið í dag.

Óli Jacobsen sigur við Sosialin, at kommunulækkin og hann komu á tal um hetta ein dagin, og at teir á sannaðu, at eingin slík hjálpi er til í Føroyum.

Av tí at Kaj Kallsberg er formaður fyrri Reyða Krossi í Føroyum, kom hugskoðið at stovna sálarliga fyrstu-

Hansa og Johannesen eiga trí børn. Frá einum degi til annan broyttist tilveran fullkomiliga - ikki bert hjá teimum, men hjá familjuni sum heild, tí eingin hjálpi er til, ið stuðlar kreppuraktum familjum, sum í hesum føri

hjálp, sum skal virka á sama hátt sum fyrstahjálpi, tá talan er um líkamligar skaðar.

Eftir hvítusunnur verður fyrsta skeiðið í sálarligari fyrstuhjálpi, ella kreppuhjálpi, sum danski Reyði Krossur skal standa fyrri.

Sálarlig fyrstuhjálpi

Kaj Kallsberg sigur, at fyribils fara teir at útbúgva teir lærarar, sum í dag undirvísja í fyrstuhjálpi og nakrar sjúkrasystur. Hesi fara